

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова
Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра соціально-гуманітарних дисциплін

Код РПНД О7185

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

СОЦІОЛОГІЯ

Sociology

рівень вищої освіти	_____перший (бакалаврський)_____
тип дисципліни	_____вибіркова_____
мова викладання	_____українська_____

Миколаїв – 2021 р.

Робоча програма навчальної дисципліни «СОЦІОЛОГІЯ» є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування, освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування».

«26» 06 2021 року. 19 с.

Розробник: *Матвієнко Л. В.*, кандидат історичних наук, доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін.

Гарант освітньої програми кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів

 Пащенко О.В.

Проект робочої програми навчальної дисципліни «СОЦІОЛОГІЯ» розглянуто на засіданні кафедри соціально-гуманітарних дисциплін

Протокол № 10 від «29» 06 2021 р.

Завідувач кафедри

 Філатова О.С.

Проект робочої програми навчальної дисципліни «СОЦІОЛОГІЯ» розглянуто Науково-методичною комісією Навчально-наукового гуманітарного інституту

Протокол № 1 від «26» 08 2021 р.

Голова

 Бобіна О. В.

Проект робочої програми навчальної дисципліни «СОЦІОЛОГІЯ» погоджено з навчальним відділом

Начальник відділу

 Лабарткава А. В.

Робоча програма навчальної дисципліни «СОЦІОЛОГІЯ» затверджено Науково-методичною радою НУК

Протокол № 7 від «26» 08 2021 р.

Голова НМР НУК

 Трушляков С. І.

© НУК, 2021

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Опис навчальної дисципліни.....	5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни	5
3. Передумови для вивчення дисципліни	6
4. Очікувані результати навчання.....	6
5. Програма навчальної дисципліни	Ошибка! Закладка не определена.
6. Засоби діагностики результатів навчання та методів їх демонстрування.....	10
7. Форми поточного та підсумкового контролю.....	10
8. Критерії оцінювання результатів навчання.....	13
9. Рекомендовані джерела інформації.....	14
Додатки	17

ВСТУП

Анотація

Курс «Соціологія» посідає одне з провідних місць серед гуманітарних дисциплін, що вивчаються. Опанування ним формує системоутворюючу базу соціологічних знань для успішного вивчення дисциплін соціально-політичних, культурологічного та економічного циклів.

Предметом навчального курсу є вивчення розвитку суспільства на українських землях у контексті становлення та розвитку суспільств Європи, діяльності державних інститутів, становлення особистості у суспільстві та міжособистісних взаємовідносин, процеси соціальної мобільності та стратифікації суспільства.

Навчальній дисципліні «Соціологія» належить важливе місце в системі освіти, оскільки інтелектуальний потенціал працівників визначається не тільки глибокими спеціальними знаннями, а й високими громадянськими і національно-патріотичними якостями.

Ключові слова: соціологія, суспільство, особистість, соціальні інститути, соціальна стратифікація, соціальна мобільність, соціалізація.

Abstract

The course «Sociology» occupies one of the leading places among the humanities which are studied. Mastering it forms a system-forming base of sociological knowledge for the successful studying of socio-political, cultural and economic cycles.

The course's subject is to study the development of society in Ukraine in the development of society in Ukraine in the context of the formation and development of European societies, the activities of state institutions, the formation of personality in society and interpersonal relationships, social mobility and stratification of society.

The discipline «Sociology» has got an important place in the education system, as the intellectual potential of employees is determined not only by deep special knowledge, but also by high civic and national-patriotic qualities.

Key words: sociology, society, personality, social institutions, social stratification, social mobility, socialization.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	<u>Галузь знань:</u> 07 Управління та адміністрування	<i>Вибіркова</i>	
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Електронний адрес РПНД на сайті Університету	<u>Спеціальність:</u> <u>Спеціальностей:</u> 07 Фінанси, банківська справа та страхування <u>Освітніх програм:</u> Фінанси, банківська справа та страхування	Семестр	
Загальна кількість годин – 90		3-й	3-й
		Лекцій	
		15 год.	4 год.
		Семінарські	
		15 год.	4 год.
		Самостійна робота	
60 год.	82 год.		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2; самостійної роботи студента – 4.	Освітній рівень: перший (бакалаврський рівень)	Вид контролю: залік	
		Форма контролю: усна	

2. МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета предмету «СОЦІОЛОГІЯ» – вивчення закономірностей взаємовідносин людини і суспільства, формування і функціонування суспільства, його потреб та можливостей, в процесі розвитку сучасного суспільства.

Основні завдання курсу:

- вивчення історії розвитку соціологічної науки;
- вивчення соціальної структури суспільства та її основних елементів: соціальних груп, класів, інститутів;
- вивчення соціальної поведінки, аналіз процесів розвитку суспільства.

Після опанування дисципліни студент повинен:

знати:

- основні етапи формування світової та української соціологічної думки;
- основні соціологічні терміни та їх тлумачення;
- основні тенденції формування і функціонування сучасного суспільства;
- методи збору соціологічної інформації та можливості, які вони надають сучасній людині.

уміти:

- аналізувати зміст основних понять соціології;
- аналізувати і коментувати ті чи інші соціальні явища та процеси, що відбуваються у сучасному суспільстві, застосовуючи науково-критичний підхід;

- робити огляд наукових та публіцистичних матеріалів з визначеної соціальної проблематики;
- підготувати доповідь, реферат, есе, користуючись різноманітними джерелами інформації.

Метою вивчення навчальної дисципліни «*СОЦІОЛОГІЯ*» є формування у студентів відповідно до освітньої програми таких компетентностей:

ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами для вивчення дисципліни є: дисципліни: Історія України, Філософія.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів таких результатів навчання:

ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Суть, функції, рівні, основні етапи історії соціології

Тема 1. Предмет, функції, рівні соціологічного знання.

1. Соціально-культурні та науково-теоретичні передумови виникнення соціології як самостійної науки. Місце соціології в системі суспільствознавства, її взаємозв'язок з іншими науками: історією, філософією, політологією, психологією, економічною наукою, правовою наукою, технічними науками.

2. Визначення соціології як науки. Поняття предмета та об'єкта соціології. Основні групи категорій соціології. Закони соціології, типи соціальних законів. Структура та рівні соціології. Теоретична соціологія, спеціальні соціологічні теорії та емпіричні соціологічні дослідження.

3. Основні функції соціології як науки: теоретико-пізнавальна, практична, світоглядно-ідеологічна, гуманістична, описова, інформаційна, прогностична, критична, функція соціального контролю, функція соціального управління.

Література: [4], стор. 11-34, [5], стор. 9-38, [6], стор. 33-67.

Тема 2. Історія соціологічної думки: основні етапи.

1. Протосоціологічні погляди античного періоду. Протосоціологічні погляди Давнього

Сходу: вчення Мо-Цзи, конфуціанська ідеальна модель особистості, соціально-філософські погляди індуїзму. Соціологія античної Греції. Ідеальний устрій суспільства та держави за Платоном. «Політика» та «Етика» Аристотеля як основні твори протосоціології, його вчення про середній клас.

2. Соціально-релігійні погляди А. Августина, вчення про «град земний» та «град Божий». Протосоціологія доби Середньовіччя: соціально-релігійні погляди Ф. Аквінського, формування єретичних поглядів (катари, альбігойці, богоміли). Протосоціологія Відродження: Т. Кампанелла, Н. Макіавеллі, договірна теорія походження суспільства та держави Т. Гоббса. Соціальні погляди епохи Просвітництва: Дж. Віко, Ш.-Л. Монтеск'є, Ж.-Ж. Руссо. Теорія суспільного договору І. Канта.

3. Класичний період розвитку світової соціології. Нова наука про суспільство К.-А. Сен-Сімона. Позитивізм О. Конта та початок академічної соціології. Теорія еволюційного розвитку суспільства Г. Спенсера. Расово-антропологічна, органічна та соціал-дарвіністська школи соціології. Психологічний напрям в соціології: Г. Лебон, Г. де Тард, В. Мак-Дугал, З. Фрейд, Ч.-Х. Кулі. Теорія «соціальної дії» та «розуміюча» соціологія М. Вебера. Концепція соціологізму та аномії Е. Дюркгейма. Соціологія К. Маркса: теорія формацій та матеріалізм.

4. Становлення і розвиток соціологічної думки в Україні: М. Шаповал, М. Драгоманов, М. Ковалевський, М. Грушевський, В. Липинський. Історичний матеріалізм замість соціології у СРСР. Соціологія 1960-х років. Нова вітчизняна соціологія.

5. Сучасні західні школи соціології, розвиток теоретичної та емпіричної соціології. Неомарксизм: Т. Адорно, Ю. Хабермас, Е. Фромм, Ж.-П. Сартр. Чиказька соціологічна школа: дослідження проблем соціальної екології, соціології міста, девіантної поведінки (Р. Парк, А. Смолл, Е. Берджесс). Теорія еліт в соціології: Г. Моска та В. Парето. Інтегральна соціологія П. Сорокіна, структурно-функціональний аналіз Т. Парсонса та Р. Мертона. Теорії соціального конфлікту: Р. Дарендорф. Теорія соціального обміну Дж. Хоманса. Символічний інтеракціонізм Дж.-Г. Міда та Г. Блумера.

Література: [4], стор. 37-226, [5], стор. 38-115, [6], стор. 16-37.

Тема 3. Методологія та методи соціологічного дослідження

1. Поняття соціологічного дослідження. Елементи соціологічного дослідження. Види соціологічних досліджень: розвідувальне (пілотажне), описове, аналітичне.

2. Робоча програма дослідження та її основні елементи.

3. Основні методи збору інформації. Опитування як метод збору інформації. Різновиди опитування, структура опитування, його перевага та недоліки. Анкетування як метод збору інформації. Види анкетування. Типи питань: відкриті та закриті, особливості їх використання. Інтерв'ю як метод збору інформації, його особливості. Види інтерв'ю: стандартне, фокусоване, глибоке та вільне. Спостереження або моніторинг у соціологічному дослідженні, його переваги та недоліки. Види спостереження. Експеримент у соціологічному дослідженні.

4. Метод аналізу документів – контент-аналіз.

Література: [5], стор. 38-115, [6], стор. 206-216.

Змістовий модуль 2. Зміст і особливості соціологічних знань про суспільство

Тема 4. Суспільство з погляду соціології: сутність, типи, тенденції розвитку.

1. Поняття суспільства. Головні ознаки сучасного суспільства та його структурні елементи. Основні теорії походження суспільства.

2. Типологія суспільств: дотрадиційне, традиційне, індустріальне, постіндустріальне. Закономірності еволюції суспільства.

3. Поняття соціального прогресу. Критерії та тенденції соціального прогресу. Глобальні процеси сучасного суспільного розвитку: модернізація та інформаційна революція. Тенденції розвитку сучасного українського суспільства.

Література: [4], стор. 227-303, [5], стор. 116-138, [6], стор. 38-67.

Тема 5. Особистість у системі соціальних зв'язків

1. Особистість в соціології. Основні ознаки особистості. Становлення індивіда як особистості.

2. Поняття соціального статусу та соціальної ролі особистості. Основні підходи до визначання соціальних ролей. Види соціальних статусів.

3. Соціалізація особистості та її етапи. Основні чинники та канали соціалізації. Поняття десоціалізації і ресоціалізації особистості. Вплив внутрішніх та зовнішніх чинників на формування особистості.

Література: [4], стор. 347-388, [5], стор. 197-230, [6], стор. 68-83.

Тема 6. Основні соціальні інститути: суть, характеристика, тенденції розвитку.

1. Поняття соціального інституту. Соціальні практики як прототип соціального інституту. Процес інституціоналізації – етапи становлення соціального інституту. Характерні ознаки соціальних інститутів: символічні культурні та утилітарні ознаки, ідеологія, кодекси поведінки та зразки поведінки.

2. Функції та дисфункції соціальних інститутів: явні та латентні, загальні та спеціальні. Функціональний взаємозв'язок між соціальними інститутами.

3. Характеристика основних комплексів соціальних інститутів: комплексу економічних, політичних інститутів, комплексу інститутів родини та шлюбу, освіти та стратифікації, культури та релігії.

Література: [4], стор. 347-388, [5], стор. 270-303, [6], стор. 84-95.

Тема 7. Соціальна структура, соціальна стратифікація, соціальні норми

1. Поняття соціальної структури суспільства, її складові елементи. Поняття соціальної стратифікації. Основні шкали соціальної стратифікації: доход, освіта, влада та престиж. Соціальна нерівність, її природа та передумови формування. Історичні типи соціального розшарування: касты, стани, класи, страти.

2. Поняття соціальної мобільності. Типи та види сучасної соціальної мобільності: внутрішньогенераційна та міжгенераційна, вертикальна та горизонтальна. Індивідуальна, групова, професійна, політична та економічна мобільність. Поняття маргінальності у суспільстві, маргінали та маргінальні верстви.

3. Поняття соціальної групи. Ознаки соціальних груп. Види соціальних груп: первинні, вторинні, малі, великі, експресивні. Квазігрупи та види квазігруп. Поняття соціальної норми.

Література: [4], стор. 304-346, [5], стор. 138-153.

Тема 8. Етносоціологія.

1. Місце та роль етносоціології в системі соціологічного знання. Основні етапи становлення та сучасного розвитку етносоціології. Основи етносоціологічної теорії. Етнічна та національна ідентичність особистості та етнічних спільнот. Етнічна і національна стратифікація та мобільність. Корінні нації й етнічні та національні меншини. Український етнос. Поведінкові й комунікаційні стратегії міжетнічних відносин. Міжетнічні конфлікти. Міжетнічна толерантність. Проблеми соціальної адаптації у поліетнічному середовищі. Соціологічне дослідження міжетнічних шлюбів. Етнокультурні та соціально-психологічні підвалини збереження національної традиції у побуті та укладі життя. Етносоціологічні проблеми відродження української нації. Методологія етносоціологічних досліджень. Типологія і програма етносоціологічних досліджень. Основні методи збору етносоціологічної інформації.

Література: [4], стор. 389-417, [5], стор. 353-396.

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин	
	денна форма навчання	заочна форма навчання

	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	с	с.р..		л	с	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Суть, функції, рівні, основні етапи історії соціології								
Тема 1. Предмет, функції, рівні соціологічного знання.	10	2	2	6		2	2	12
Тема 2. Історія соціологічної думки: основні етапи.	10	2	2	6			–	10
Тема 3. Методологія та методи соціологічного дослідження	10	2	2	6			--	8
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	30	6	6	18		2	2	30
Змістовий модуль 2. Зміст і особливості соціологічних знань про суспільство								
Тема 4. Суспільство з погляду соціології: сутність, типи, тенденції розвитку	12	2	2	8			2	11
Тема 5. Особистість у системі соціальних зв'язків	12	2	2	10		2	–	12
Тема 6. Основні соціальні інститути: суть, характеристика, тенденції розвитку	12	2	2	8			–	10
Тема 7. Соціальна структура, соціальна стратифікація, соціальні норми	12	2	2	8			–	11
Тема 8. Етносоціологія	12	1	2	8			–	8
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	60	9	10	42		2	2	52
РАЗОМ ЗА КУРСОМ	90	15	15	60	90	4	4	82

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Предмет, функції, рівні соціологічного знання	2	2
2	Історія соціологічної думки: основні етапи	2	–
3	Методологія та методи соціологічного дослідження	2	-
4	Суспільство з погляду соціології: сутність, типи, тенденції розвитку	2	–2
5	Особистість у системі соціальних зв'язків	2	–
6	Основні соціальні інститути: суть, характеристика, тенденції розвитку	2	–
7	Соціальна структура, соціальна стратифікація, соціальні норми	2	–
8	Етносоціологія	1	–
Разом		15	4

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до лекційних занять – 0,5 год/1 год. занять (1 година на 1 лекцію);
- підготовка до практичних занять – 1-2 год/1 заняття;
- підготовка до семінарських занять – 2-4 год/1 заняття;
- підготовка до лабораторних робіт – 2-3 год/1 робота;

- написання рефератів, есе, виконання розрахункових, розрахунково-графічних або графічних робіт, домашньої контрольної роботи, перекладу, аналітичний огляд, аналіз практичних, проблемних ситуацій (обсяг однієї роботи 10-20 аркушів А4) – мінімум 15 годин на 1 роботу;

- підготовка до контрольних заходів – (15-30) год. на 1 захід.

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Підготовка до лекцій	2	–
2.	Підготовка до семінарів	10	16
3.	Написання есе	10	–
4.	Наукова стаття	15	10
5.	Підготовка до заліку	10	26
6.	Підготовка до МКР	13	–
7.	Написання домашньої контрольної роботи	–	30
	<i>Разом</i>	60	82

6. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ТА МЕТОДІВ ЇХ ДЕМОНСТРУВАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання виступають:

- усні відповіді;
- контрольні роботи.

7. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки заключного іспиту. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок. У проміжних оцінках студент може набрати до 60 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (активність, участь в дискусіях; виконання завдань та інше).

Питома вага заключного іспиту в загальній системі оцінок – 40 балів. Право здавати заключний іспит дається студенту, якій з урахуванням максимальних балів проміжних оцінок і заключного іспиту набирає не менше 60 балів. Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок і оцінки іспиту (за його наявності).

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їх оцінювання

Відповіді на семінарах (денне)	Критерії оцінювання
--------------------------------	---------------------

відділення)	
5	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, містить аргументовані висновки.
4-3	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
2	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована.
1	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, аргументи не сформульовані, використовуються невірна термінологія.
0	Студент не дає відповіді.

Поточний модульний контроль у формі написання МКР

Написання МКР (денне відділення)	Критерії оцінювання
10-8	Робота виконана у встановлений термін. Виконана самостійно. Відповідь на питання правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, містить аргументовані висновки.
7-5	Робота виконана у встановлений термін. Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу та формулюванні висновку.
4-3	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована, не містить висновків.
2-1	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія та хронологія. Висновки відсутні.
0	Робота не виконана

Наукова стаття	Критерії оцінювання
20-18	Робота виконана у встановлений термін. Мета статті сформульована вірно. Виклад основного матеріалу аргументований, логічний, містить правильну термінологію. Висновок повний, логічний, містить аналіз.
17-15	Робота виконана у встановлений термін. Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу, висновок містить деякі неточності
14-11	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована, висновок не відповідає поставленій меті статті
10-6	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія, висновок відсутній
5-1	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована.

Есе (денне)	Критерії оцінювання
-------------	---------------------

відділення)	
10-8	Робота виконана у встановлений термін. Актуальність есе сформульована вірно. Виклад основного матеріалу аргументований, логічний, містить правильну термінологію. Висновок повний, логічний, містить аналіз.
7-6	Робота виконана у встановлений термін. Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу, висновок неаргументований.
5-4	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована, не містить висновку.
3-2	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Відповідь має суттєві помилки, аргументи не сформульовані, використовуються невірна термінологія.
1	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована, висновок відсутній.

Контрольна робота (заочне відділення)	Критерії оцінювання
30-25	Робота виконана у встановлений термін. Виконана самостійно. Відповідь на питання правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, містить аргументовані висновки, повний список літератури.
24-18	Робота виконана у встановлений термін. Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу та формулюванні висновку.
17-10	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована, не містить висновків.
9-1	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Відповідь має суттєві помилки, аргументи не сформульовані, використовуються невірна термінологія та хронологія. Висновки відсутні.
0	Робота не виконана.

Залік (денна форма навчання)	Критерії оцінювання
10-8	Студент вільно володіє навчальним матеріалом, категоріальним апаратом та хронологією. Дає чіткі та правильні відповіді на поставлені питання викладача. МКР виконані у встановлений термін.
7-4	Відповідь студента частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована, існує плутанина у категоріальному апараті та хронології. МКР , виконані з порушенням встановлених термінів.
3-1	Відповідь студента має суттєві помилки, аргументи не сформульовані, використовуються невірна термінологія та хронологія. Висновки відсутні. МКР виконані з порушенням встановлених термінів
0	Студент немає відповіді на поставлені питання викладача. МКР не виконані.

Залік (заочне відділення)	Критерії оцінювання
30-25	Студент вільно володіє навчальним матеріалом, категоріальним апаратом та хронологією. Дає чіткі та правильні відповіді на поставлені питання викладача. Контрольна робота виконана у встановлений термін.
24-14	Відповідь студента частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована, існує плутанина у категоріальному апараті та хронології. Контрольна робота виконана з порушенням встановлених термінів.
13-1	Відповідь студента має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія та хронологія. Висновки відсутні. Контрольна робота виконана з порушенням встановлених термінів
0	Студент немає відповіді на поставлені питання викладача. Контрольна робота не виконана.

Відповіді на семінарах (заочне відділення)	Критерії оцінювання
10-8	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, містить аргументовані висновки.
7-6	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
5-4	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована.
3-1	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, аргументи не сформульовані, використовуються невірна термінологія.
0	Студент не дає відповіді.

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Участь у семінарських заняттях	8 x 5 балів = 40 балів	2 x 10 балів = 20 балів
Поточний модульний контроль	2 x 10 балів = 20 балів	–
Наукова стаття	20 балів	20 балів
Написання есе	10 балів	–
Контрольна робота	–	30 балів
Залік	10 балів	30 балів
Всього	100	100

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	T1	Участь у семінарських заняттях	5	Участь у семінарських заняттях	10

	T2	Участь у семінарських заняттях	5		–
	T3	Участь у семінарських заняттях	5		–
ПМК		Модульна контрольна робота	10	–	–
ЗМ 2	T4	Участь у семінарських заняттях	5	Участь у семінарських заняттях	10
	T5	Участь у семінарських заняттях	5		–
	T6	Участь у семінарських заняттях	5		–
	T7	Участь у семінарських заняттях	5		–
	T8	Участь у семінарських заняттях	5		–
ПМК		Модульна контрольна робота	10		–
Наукова стаття			20	–	20
Написання есе			10		–
Контрольна робота			–		30
Підсумковий контроль			10		30
Сума			100		100

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Астахова О. В. Державна політика на ринку праці: історичний аспект. *Ринок праці та зайнятість населення*. 2011. № 3. С. 16–19.
2. Галицький В. М. Державна служба зайнятості: її роль і завдання на етапі подолання кризових явищ в економіці. *Ринок праці та зайнятість населення*. 2011. № 4. С. 3–7.
3. Гилюн О. В. Студент початку ХХІ століття: особливості ціннісних орієнтацій та соціальних норм. *Соціальні технології*. 2011. № 45. С. 183–190.
4. Соціологія: підручник для студентів та викладачів вузів / за заг. ред. М. І. Горлача. Харків Київ: «Центр навчальної літератури», 2019. 808 с.
5. Соціологія: підручник для студентів вузів / за ред. В. Г. Городяненка. Київ: Академія, 2008. 542 с.
6. Соціологія : навчальний посібник / О. В. Бобіна та ін.; за ред. І. В. Шаповалової. Миколаїв: НУК, 2020. 284 с.
7. Десненко М. І. Підвищення ефективності професійного навчання безробітних в умовах трансформації суспільної системи. *Ринок праці та зайнятість населення*. 2011. № 3. С. 21–23.
8. Кухтіна М. В. Особливості формування ціннісних орієнтацій особистості у трансформаційному суспільстві. *Соціальні технології*. 2012. № 45. С. 170–174.
9. Лабінська Г. М., Прокопюк О. М. Українська трудова міграція в контексті міжнародної міграції робочої сили. *Економічний простір*. 2012. № 34. С. 66–81.
10. Максименко А. О. Споживча поведінка: концептуалізація поняття та чинники, що її детермінують. *Соціальні технології*. 2014. № 44. С. 140–145.

11. Соціологія: навчальний посібник / Є. В. Перегуда та ін. Київ: КНУБА, 2012. 140 с.
12. Позняк О. В. Проблеми формування міграційної політики України в сучасних умовах. *Демографія та соціальна економіка*. 2014. № 3. С. 20–29.
13. Соціологія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. 2-ге вид., доопр., доп / за заг. ред. В. І. Докаша. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2012. 448 с.
14. Артеменко С. Б., Фляшнікова А. Б. Соціологія: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. Київ: КНЕУ, 2012. 188 с.
15. Соціологія: навч. посібник для студ. вищ. навч. Закладів / за заг. ред. В. І. Докаша. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2011. 360 с.

Допоміжна література

1. Гидденс Э. Социология: учебник. Москва: Эдиториал УРСС, 2005. 629 с.
2. Курс лекций по социологии образования: учебн. пособие для вузов / под ред. В. И. Астаховой. Харьков: НУА, 2003. 135 с.
3. Пилипенко В. Є., Вишняк О. І., Куценко О. Д. Спеціальні та галузеві соціології: навч. посібник. Київ: Каравела, 2003. 372 с.
4. Смелзер Н. Социология. Москва: Феникс, 1994. 688 с.
5. Шаповал М. Загальна соціологія. 3-те вид. Київ: Заповіт, 1996. 368 с.
6. Якуба О. О. Соціологія: навч. посібник для студентів. Харків: Константа, 1996. 192 с.

Інформаційні ресурси в інтернет

1. Соціологічна асоціація України – <http://www.sau.kiev.ua/literature.html>
2. Періодичні видання: «Віче», «Сучасність», «Людина і політика», «Харківські соціологічні читання», «Соціальна психологія», «Проблеми розвитку соціологічної теорії», «Соціологія: теорія, методи, маркетинг», «Социс».
3. Социология по-новому – <http://socioline.ru/>
4. Центр Разумкова – <http://www.razumkov.org.ua/ukr/index.php>
5. Інститут соціології НАН України – <http://i-soc.kiev.ua>
6. Інститут економічних досліджень та політичних консультацій – <http://www.ier.kiev.ua/>
7. Київський міжнародний інститут соціології – <http://www.kiis.com.ua>
8. Український інститут соціальних досліджень – <http://www.uisr.org.ua>
9. Інститут стратегічних досліджень – <http://www.niss.gov.ua>
10. Электронной журнал «Экономическая социология» – <http://www.ecsoc.msses.ru>
11. Журнал «Sociumas» – <http://www.sociumas.lt>
12. Електронний науковий журнал – <http://www.sapienti.kiev.ua>
13. Соціально-гуманітарний журнал «Людина і політика» – <http://www.ica.org.ua/lip>
14. Харківський центр гендерних досліджень (Харків) – <http://www.gender.univer.kharkov.ua>
15. Фонд регіональних соціально-політичних та економічних досліджень (Львів) – <http://zluka.isr.lviv.ua>
16. Центр політичних досліджень Львівського національного університету ім. І. Франка (Львів) – <http://www.cps.itgo.com>
17. Український центр економічних та політичних досліджень ім. Разумкова (Київ) – <http://uceps.com.ua>
18. Центр соціологічних і політичних досліджень та технологій «Соціополіс» (Дніпро) – <http://www.spr.org.ua>
19. Східноукраїнський фонд соціальних досліджень (Харків) – <http://www.sociology.kharkov.ua>
20. Центр соціального прогнозування – <http://www.prognosis.kiev.ua>

21. Центр порівняльних соціальних досліджень – <http://www.cessi.com.ua>
22. Центр корпоративного громадянства – <http://www.corporate-citizen.org.ua>
23. Міністерство праці та соціальної політики – <http://www.minpraci.gov.ua>
24. Міністерство економіки України – <http://www.me.gov.ua>

Розробник програми

_____Л. В. Матвієнко

ПИТАННЯ ДЛЯ МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

Змістовий модуль 1

1. Поняття соціології як науки про суспільство.
2. Місце соціології в системі суспільствознавства, її зв'язок з іншими гуманітарними науками.
3. Об'єкт та предмет соціології, визначення та дія основних соціальних законів.
4. Структура соціологічної науки, загальні та спеціальні соціологічні теорії. Емпіричні соціологічні дослідження.
5. Основні функції соціології.
6. Становлення та розвиток системи соціологічних знань.
7. Формування протосоціологічних знань періоду античності та доби Середньовіччя.
8. О. Конт як засновник нової науки про суспільство.
9. Расово-антропологічна та соціал-дарвіністська школи соціології.
10. Соціально-психологічний напрямок в соціології: Г. Лебон, Г. Тард, Ч.-Х. Кулі, З. Фрейд.
11. Соціологічна концепція Карла Маркса.
12. Теорія соціологізму та аномії Еміля Дюркгейма.
13. Соціологічна концепція Макса Вебера.
14. Теорія еліт в соціології: Г. Моска та В. Парето.
15. Основні напрямки діяльності Чиказької школи: вивчення соціології міста, девіантної поведінки та соціальної екології.
16. Формування сучасної західної соціології (XX ст.).
17. Історико-соціологічна діяльність М. Драгоманова та М. Грушевського.
18. Розвиток сучасної української соціології (в сучасну добу).
19. Соціологічне дослідження, його структура і види.
20. Функції та етапи соціологічного дослідження.
21. Робоча програма як основний документ соціологічного дослідження.
22. Сутність вибірки у соціологічному дослідженні.
23. Опитування як метод збору соціологічної інформації.
24. Поняття та види спостереження.
25. Метод інтерв'ю, його перевага та недоліки. Види інтерв'ю.
26. Метод аналізу документів в соціології.

Змістовий модуль 2

1. «Соціальне» як основна категорія соціології.
2. Поняття суспільства та історичні умови його формування. Основні ознаки сучасного суспільства.
3. Основні теорії походження суспільства: інструментальна, кратична, сексуальна, гендерна та семантична.
4. Суспільство як соціальна система, характеристика елементів, що її складають.
5. Історичні типи суспільства. Сучасне суспільство в Україніб загальна характеристика.
6. Теорії еволюційного розвитку суспільства: постіндустріальна та інформаційна стадії розвитку.

7. Визначення соціального прогресу та його основні чинники.
8. Основні тенденції сучасного розвитку суспільства: модернізаційні та глобалізаційні процеси. Україна в умовах модернізації і глобалізації.
9. Визначення категорій «соціальна дія» та «соціальна взаємодія», їх значення для сучасного розвитку суспільства.
10. Визначення біологічних, психологічних та соціальних особливостей розвитку людини в суспільстві.
11. Поняття особистості в соціології, її характерні ознаки.
12. Загальна характеристика соціальних типів особистості: ідеального, нормативного, реально існуючого (модального).
13. Соціальний статус особистості та види статусів: привласнений та набутий.
14. Соціальні ролі особистості та їх взаємозв'язок з соціальною позицією людини в суспільстві.
15. Процес соціалізації індивідів. Основні чинники та канали соціалізації.
16. Основні етапи та стадії соціалізації особистості.
17. Характеристика сучасних моделей соціалізації.
18. Поняття та види соціальних інститутів.
19. Інституціоналізація як процес становлення соціального інституту.
20. Характеристика загальних функцій та дисфункцій соціальних інститутів.
21. Характеристика діяльності комплексу економічних інститутів.
22. Функціонування комплексу політичних інститутів.
23. Родина як основний елемент шлюбно-сімейних інститутів.
24. Освіта як соціальний інститут. Освіта в Україні
25. Значення інститутів культури та релігії в житті сучасного суспільства.
26. Поняття соціальної структури суспільства і її види.
27. Соціальна стратифікація та її історичні типи (за Е. Гідденсом): рабство, касты, стани, класи. Основні параметри соціальної стратифікації.
28. Моделі соціально-класової структури сучасного суспільства. Характеристика соціальної структури суспільства в Україні.
29. Поняття соціальної нерівності, її природа та причини. Соціальна нерівність в Україні.
30. Теорія класового розвитку суспільства за К. Марксом.
31. Поняття соціальної мобільності, її типи та види. Умови соціальної мобільності в Україні.
32. Маргінальність як наслідки процесу соціальної мобільності. Історичні типи маргінальних верств в суспільстві. Маргінальність в Україні
33. Соціальні групи як елементи структурного розвитку сучасного суспільства.
34. Види соціальних груп: малі, великі, первинні, вторинні, етнічні, експресивні, квазігрупи.
35. Соціальні організації: формальні та неформальні.
36. Поняття соціального контролю та елементи соціального контролю.
37. Поняття соціальної норми та види соціальних норм.
38. Місце та роль етносоціології в системі соціологічного знання.
39. Етнічна та національна ідентичність особистості та етнічних спільнот.
40. Український етнос.

Питання вихідного контролю

1. Сутність і зміст науки соціології
2. Основні етапи розвитку науки соціології
3. Структура та рівні соціологічного знання
4. Структура та рівні соціологічного знання
5. Суспільство: його характеристики і ознаки
6. Історичні типи суспільства
7. Поняття «соціальна структура»: сутність і основні характеристика
8. Поняття «соціальна стратифікація»: сутність і характеристика
9. Соціальна структура сучасного українського суспільства
10. Соціальної мобільності і її типи
11. Поняття «соціальний інститут»: сутність і характеристика
12. Соціальні норми як регулятори соціальної взаємодії
13. Поняття девіації. Девіантна поведінка та її види
14. Поняття особистості в соціології. Соціальний статус особистості
15. Соціалізація особистості
16. Поняття соціальної групи. Основні різновиди і характеристики соціальних груп
17. Поняття соціального прогресу і регресу
18. Соціологія економіки
19. Соціологія політики
20. Соціологія культури
21. Соціологія релігії
22. Соціологія родини і шлюбу
23. Соціологія освіти
24. Етносоціологія
25. Соціологія праці і зайнятості
26. Соціологія і демографія
27. Соціологія міста і села
28. Соціологія конфлікту
29. Гендерна соціологія
30. Соціальна аномія